

Izbaja vsakih štirinajst dni vsak drugi torek in stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto

80 kr.

Za tuje drž. več poštni stroški.

„Soča“

z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 5 gl. 20 kr.

PRIMOREC

Oglasi se plačujejo za tristopno petit-vrsto: enkrat 8, dvakrat 7 in trikrat 6 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej.

Posamične številke po 3 kr.

Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 9.

Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik A. Gabršček. — Tiska „Goriška tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Josip Krmptič).

Goriške novice.

* **Danes** slavijo verni avstrijski narodi 66. rojstni dan našega presvitlega cesarja. Kot navadno vsako leto, krožila je sinoči godba po mestu, a danes je bila slavnostna sv. maša v stolni cerkvi, katero je služil knezonadškof v navzočnosti vseh zastopnikov samoupravnih deželnih, mestnih in državnih uradov. Presvitlemu vladarju kličejo vedno zvesti Slovenci: Na mnogaja ljeta!

* **Pevsko društvo „Slava“** iz Sv. Marije Magdalene Sp. pri Trstu je priredilo v soboto, vračaje se s Sv. Gore, pevsko zabavo na Mozeličevem vrtu v Solkanu. Prišlo je dosti občinstva iz Gorice, ki se je naslajevalo z ubranim petjem vrlega tega okoličanskega pevskega društva tržaškega. Na vrtu so bili pozdravljeni v imenu solkanske občine pri dohodu in odhodu. Prehitro je prišel čas ločitve, in pevcu so nas zapustili burno pozdravljeni. Lepo število nam je res imponovalo, kar je dokaz, da se društvo lepo razvija na korist narodu in v prosep lepe slovenske pemi. Naj bi bilo v izgled goriskim okoličanom in v dokaz, da se more doseči marsikaj, ako je le dobre volje.

* **Laška omikanost.** — Trgovec z dežniki Leban na Travniku se je vozil v nedeljo s tramvajem v mesto. Med vožnjo je napadel nekega Slovenca in psoval slovenski jezik z „lingua porca“. Kričal je takó, da najbolj neotesan kmet ne dela kaj podobnega. Kričal je na Slovence, ki hoté v Gorici vse ukazovati, ali gospodarji ostanemo vedno le „mi Romani“. — Trgovec Leban niti ni italijanske krvi, ker Leban so Slovenci. — K temu trgovcu z dežniki je doslej zahajalo veliko Slovencev.

* **Strah pred Sokoli.** — Petek zvečer je bilo baje na goriskem kolodvoru deset redarjev, ki so pričakovali Sokole iz Trsta. Ker jih vendar ni bilo, so se tolažili: „ako niso prišli danes, pridejo pa jutri!“ Ni nam znano, ako so jih pričakovali tudi naslednjega dne.

* **Kolesarji, domači in tuji,** se nam pritožujejo na okoličansko mladež, da se ne samo norčujejo, ko se vozijo kolesarji skozi vasi ob glavni cesti, marveč da lučajo za njimi tudi kamenje. To je skrajna predrznost, za katero niso odgovorni samo vaški starešine, nego tudi oni gospodje, ki znajo tako ropotati raz prižnice proti „Soči“, a ne storijo nič, da bi poučili svoje drobne ovčice, kako se jim je vesti pri raznih prilikah.

* **Iz Solkana:** Slišijo se glasovi, da je č. g. Dermastja premeščen na Ljubušnje, da ustanovi tudi tam neko novo zadrugo in konsumno društvo po uzoru solkanskih mizarjev in po navodilih ljubljanskih delegatov šempeterskega shoda. To prinašamo le kot govorico.

* **Policijske naredbe** za ponočni mir so zadnji čas jako stroge. Redarstvo je izdalo v treh jezikih ukaz, da je prepovedano na ulicah in v javnih prostorih sleherni petje in razsajanje. — Najprej opozarjamo, da v mnogih javnih prostorih niso razobesili ukaza v vseh treh jezikih, kar ni pravilno. — Dalje pa si usojamo opozoriti, da ta ukaz velja enako za Slovence kakor za Italijane. — V nekaterih krémah slobodno popevajo izzivajoče laške pesmi.

* **Kolesarsko društvo „Gorica“** je priredilo v družbi z biciklističnim klubom

„Tržaškega Sokola“ v nedeljo zjutraj dirko iz Mirna pri Gorici čez Jamlje v Devin. Udeležilo se je 25 kolesarjev. Dirka se je dovršila v najlepšem redu. Banket v Plesovi gostilni je bil zelo živahen. Več v „Soči.“

* **Kako plačuje Lenassi svoje delavce?** — Neki delavec se nam je pritožil, da je dal razglasiti L. v njegovi vasi, da potrebuje veliko delavcev za skladanje drv, in obljubil vsakemu 1 gl. 50 kr. na dan. Lepa obljuba je zvalila k delu veliko delavcev, z nado, zaslužiti si nekaj novcev za potrebo. Zeló pa so bili iznenajeni vsi, ki so se poprijeli dela v ti nadeji, ko so zvedeli, da jim bo plačeval dnino le po 90 kr., oziroma 1 gl. in ne tako, kakor je obljubil. To je bilo povod, da je zapustilo delo že prvi dan nekoliko delavcev, ki niso hoteli hlapčevati možu, ki ni držal dane besede.

* **Službeni razpis.** — Na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole v Gorici je oddati službo ravnatelja, kateri je ob enem učitelj in oskrbnik šolske kmetije.

Ravnatelj dobiva letne plače 1200 gl., prosto stanovanje in 300 gl. letne nagrade za vodstvo šole in oskrbovanje kmetije.

Eventuelno se razpisuje tudi služba pristava na istem oddelku deželne kmetijske šole z letno plačo 700 gl.

Če bo po preteku ednega leta deželni odbor s službovanjem zadovoljen, vkrene stalno podelitev službe ravnatelju in eventuelno pristavu in od tistega časa naprej bodo pristojali 10 odstotni plačni poviški do dopolnjenega 20 leta službe in se bodo vštela leta za penzijo po določilih, kakoršna veljajo za deželne uradnike.

Prosilec je predložiti dotične prošnje do 15. septembra t. l. z dokazi učiteljske sposobnosti za kmetijske šole, popolnega znanja slovensčine in avstrijskega državljanstva.

Ako prosilec za službo pristava še ni vsposobljen za učiteljstvo, mora se obvezati, da prestane dotični državni izpit tekom poskusnega leta.

* **Varčnost na nepravem mestu.** — Prav temne noči imamo; vrhu tega je navadno deževno in grdo vreme. Toda od Goriškega, do mitnice po noči niso prižgane luči, dasi zlasti ta mesec hodi na Sv. Goro veliko romarjev. Tu torej varči naša mestna uprava, za nepotrebne reči ima pa vedno dovolj denarja.

* **Prepovedana slovenska pesem.** — Zatrjevali so nam kot gotovo dejstvo, prepričali se nismo, da je goriško glavarstvo prepovedalo pevskemu društvu „Slava“ iz Sv. M. M., da ne sme peti pri izletu Hajdrihove pesmi „Morje adrijansko!“ S kakimi razlogi se more podkrepiti taka prepoved, nam je zeló neumljivo, ali dosti značilno je, ako pomislimo, da ta pesem nima v sebi nič razdražljivega. Seveda pesem „Nella patria de Favetti“ pa tudi ni razdražljiva in jo smejo prepevati celo zapuščeni otroci v znanim zavodu goriškem s pogojem, da pojejo na mesto besede „per talian“ — „per zakaj“, kakor se je to godilo v soboto zvečer. — Ukljub ti prepovedi se bode pelo še vedno: „Buči, buči morje adrijansko, bilo si in boš slovansko!“

* **Politični lajnarji.** — Iz Gorice se poroča, da je na Primorskem vse polno krepkih in zdravih lajnarjev, kateri se porablja

kot voluni. Ti ljudje so v službi policije, a njih naloga ni, nadzorovati irredentovce, vsaj ovadili niso še nikdar nobenega, pač pa so že mnogo drugih ljudi spravili v nesrečo. Lajnarji pa ne služijo samo policiji, nego tudi irredentovski stranki, in splošno je znano, da prenašajo v svojih lajnah skrivno korespondencijo mej goriskimi irredentovci in njih somišljeniki na Laškem. „Slov. N.“

* **Dvornega svetnika Abrama** je zadelo velika nesreča. V noči dne 13. t. m. mu je v Frohleitenu pri Gradcu umrl jedini sin g. Eugen v 22. letu svoje dobe po hudi bolezn. Gospoda dvornega svetnika, čigar blagosrčnost je obče znana, in njegovo velespoštovano rodbino pomijuje gotovo z nami vred ves narod. Nadobudni sin pa naj v miru počiva!

* **Nedeljski počitek.** — Tudi v Gorici je nastalo med trgovci (zlasti med trg. pomočniki) gibanje za nedeljski počitek. Za trgovci s papirjem so se zjedini tudi vsi trgovci s steklenim in porcelanastim blagom. — Pa tudi trgovci z usnjem bi se radi pridružili; ali med temi je edini Colledani v Raštelju, ki noče nič slišati o nedeljskem počitku — in radi njega bi se utegnili vse razdreti. To bi ne bilo prav! — Naši kupovalci naj si zapomnijo to naznanilo!....

* **Čuvajte se židovskih trgovcev.** — Poročajo nam, da se klati po deželi neki agent tvrdke Bernard Schlesinger z Dunaja, ki prodaja blago in pobira zadatja, katerih pa ne mara pripoznati tvrdka sama, kajti kmetovalci morajo še enkrat plačati oni znesek, ki so ga plačali kot zadatje. Tako je moral plačati Franc Kodelja z Deskle gl. 10:50 kr. in Josip Kolonjati v Mirnu 25 gl. Oba zneska je agent sprejel kot zadatje, a tvrdka ju ni priznala. Ker sta se obotavljala plačati, sta bila tožena, in morala sta plačati še sodnijske stroške. — Kmetovalci, varujte se vedno in povsod židovskih tvrdk! Predno kaj kupite, uprašajte svet pri kaki veljavnejši osebi v vasi, ki vas gotovo pouči za vaše dobro. Židovskim agentom pa pokazite vrata!

* **Nova precenitev zemljišč.** — Č. kr. kmetijsko društvo je razposlalo po deželi tale opomin:

Ker je deželna komisija za revizijo zemljarskega katastra v zmislu § 41. zakona z dne 24. maja 1869. (št. 88 drž. zakonika) ustanovljena po namenu zakona z dne 1. januarja 1895. (št. 3 drž. zak.) že začela svoje delovanje in je bo morala v šestih mesecih dovršiti, spoznava č. kr. kmetijsko društvo v svoji skrbi za kmetijske koristi deželanov kot primerno, opozoriti obdačence na sledeča določila zakona z dne 12. julija 1896. (št. 121 drž. zak.) o pregledovanji zemljarskega katastra:

Po §. 1. je namen reviziji:

1. da se popišejo in vzamejo v poštev vse stalne spremembe, ki so se dogodile v obdelovanji zemljišč;
2. da se poravnajo očitne nerazmernosti med tarifami čistega prinosa za posamezne razvrstilne okraje in pa za posamezne kulturne načine v mejah istih okrajev;
3. da se popravijo pomote in debele napake gledé uvrščenja obdelane zemlje v dobrotne razrede in pa da se vzame v poštev, kar se je stalno na boljše ali na slabše spremenilo na zemljiščih, in sicer

vina* se ne prepira več s Frankovim glasilom, „Hrvatskim pravom“, katerega uredništvo nam je odtegnilo za meno, ker smo pritrčili splošnim názorom drugih rodoljubov, v kolikor se dostaja javnega delovanja „nečistih“ gospodov. Kako so malenkostni, kaj ne?

Dalmacija. — Rodoljubnega poslanca Jurja Biankinija je doletela zopet rodbinska nesreča. Nedavno temu mu je umrl oče; prošli teden pa mati. Iskreno naše sozálje cenjeni rodbini! — V občini Kuna je razpisano mesto občinskega zdravnika. — V Splitu je bil 5. t. m. katehetski sestanek iz Hrvaške, Slavonije in Dalmacije. Sprejelo se je več resolucij.

Češka. — Ker bo sodelovala Avstrija na svetski razstavi v Parizu l. 1900., so zahtevali Čehi pri dunajski vladi, da se določi kraljevini Češki poseben oddelek. Pišejo, da jim ustreže vlada. — Tudi Nemci v Jablanci so se pritožili proti samočeskim uličnim napisom, da tako posnemajo Nemce v Pragi. — Čehi na Moravskem so sklenili odločno zahtevati ustanovitev češkega vseučilišča v Brnu ter pomnožitev čeških srednjih zavodov. To bodo zahtevali v zbornici. Ako bi jim to odklonila nemška večina, pa zapuste zbornico. Zahtevali bodo tudi spremembo volilnega reda. Kakor se vidi, pričakovati nam je važnih rečij na političnem obzorju.

Galicija. — „Nova Reforma“, ki izhaja v Krakovu, zagovarja močno slovansko organizacijo proti Nemcem. Ta časopis piše, da narodni živilji v parlamentu bi se okrepili vsled nove volilne preosnove, ko bi zjedini-li svoje moči vsi slovanski narodi proti nemškemu pritisku in mednarodni socialistični agitaciji. Potrebno je odločno delo, da zadobe Slovani v peti skupini čim več sedežev. Proti dnevo-ma večji nemški pohlepnosti je potrebno postaviti narodni ponos in zjediniti se v močno parlamentno organizacijo proti nemškim stremljenjem za nadvlado nad slovanskimi plemeni. — To je res izvrstno — kliče „Obzor“ — in dostavlja, naj „Nova Reforma“ deluje dosledno v tem smislu in svojo misel vstrajno razširja v Galiciji. — Resnica je: ako bi se dosegla slovanska parlamentarna organizacija, da bi to bilo le v korist slovanskim narodom in v propad njihovim nasprotnikom — Nemcem in Madjarjem!

Slovaška. — Odličnega in rodoljubnega nadzornika turoškega cerkvenega okraja, Pavla Mudronja, je odpustilo cerkveno sodišče v Budimpešti iz službe, ker se bojda ni pokoril sinodalnim zakonom in se odprto upr. cerkvenim oblastim. Zajedno izreka obsodba, da Mudronj ne sme nikdar več imeti službe ne v cerkvi, ne v šoli. — Tako se znajo Mad-jari odkrižati ljudij, ki se nečjejo pokoriti njih fanatizmu!

Ogerski Srbi. — Z ozirom na popis imetja srbskih cerkv na Ogerskem, piše „Pester Lloyd“, da so se Srbi neprenehoma pritoževali na slabo upravljanje s tem premoženjem, ki je cenjeno na 15 milijonov gld. Ze leta 1868. je bil izdan kraljev ukaz, da se to premoženje uradno ceni, a se je opustila izvršba. Leta 1875. se je ponovil ukaz, pa tudi brezuspešno. Ker so se pritožbe ponavljale vedno bolj, izdan je v tretjič kraljev ukaz (ne odlok vlade, kakor je bilo naznanjeno), s katerim se zahteva, da se popiše vse premoženje najkasneje do 31. dec. t. l.

Bosna - Hercegovina. — Bosenska vlada nameruje ustanoviti v Sarajevu medicinsko fakulteto! Prvi je prinesel to vest „Agramer Tagblatt“; dobro podkovana „Bosnische Post“ jo je ponatisnila, dodavši, da ni neverojetna; torej je vendar nekaj resničnega. Povdarjajo, da se misli ustanoviti jo radi tega, da bo priročnejša južnim deželam mej Gradcem, Pešto in Carigradom. — Pod predsedništvom ministra Kallaya so se vršila posvetovanja vseh okrajnih glavarjev obeh dežel in drugih višjih uradnikov v svrhu upravnega preurejenja. — Dunajski časopis „Die Zeit“ je pisal, da se zadnji popis prebivalstva v B.-H. ni zvršil točno ter da je pomanjkljiv, kar se potrjuje tudi v uradnem poročilu, kjer se navaja, da ni bilo možno natančno zve-

deti pravo število posebno ženskega moha-medanskega prebivalstva. Dalje veli, da se ji dozdeva samohvala dež. bosenske vlade o prosvetnem napredu v okupovanih deželah kot kamerunske slike, koje je prinesel humoristični časopis „Fliegende Blätter“. — Nemški trgovci se tožijo, da bosenske češplje niso dobro posužene, ko jih postavljajo v promet, in radi tega da se pokvariyo. Vlada je ukrenila potrebno, da se temu pride v okom. — Nemeec Henrik Renner je izdal v Berlinu knjigo, obsežno 481 stranic pod naslovom: „Durch Bosnien und Herzegovina kreutz und quer“. V tej knjigi, ki ima 35 velikih in 253 manjših slik, sta točno opisani Bosna in Hercegovina. Kritika, tudi hrvaška, je priznala vrednost te knjige, ki stane 1 gld. 80 kr. broširana, ali 3 gld. krasno vezana. — Našli so izvir kamnena olja (petrolija) pri Zvorniku. — Z ozirom na ustajo v Makedoniji in v Stari Srbiji ter v Albaniji je odredil vojni minister po nasvetu voj. zapovednika barona Apela, da se pomnoži vojaštvo ob meji srbski, črnogorski in novobazarski. Baron Apel je končal obmejno pregledovanje. Odredil je baje, da se postavijo obmejne straže na nekaterih novih krajih, a vojaštvo se ima pomnožiti v Trebinju, Bilcu, Gački, Kamernu, Gorazdu, Čajnici, Metaljku, Plevlju, Višegradu, Zvorniku itd. Tako je sporočil dobro poučen „Magyarorság“, ki izhaja v Budimpešti in stoji blizo ministru Kallayu. Neverjetno pa ni, ker se ustaja širi na balkanskem poluotoku.

Srbija. — 9. t. m. se je vršil meeting radikalne stranke v Belgradu. Udeležilo se ga je nad 10.000 oseb. Vlada ga ni hotela dovoliti, a morala se je udati kraljevemu ukazu. Sprejelo se je več resolucij v smislu, da se uredi ustava. Govorili so vodje stranke popolnoma zmerno. Neredov ni bilo nikakih. — Belgrajske „Male Novine“ so izjavile v nekem članku, da Srbija ima več važnejših odnosajev in dotikajočih se točk z Madjarji nego s Turki, Bolgarji in Hrvati! Ta izjava pa je res nekaj vredna! — Naprednjaška stranka se je preuredila po vsej državi in se je vsled tega število pomnožilo. Koliko je resničnosti pri tem pomoženju, nam pokažejo nove volitve, ki se bodo vršile prihodnje leto. — Deficit za l. 1895. znaša osem milijonov dinarjev. — Kralj Aleksander, oziroma vlada, nameruje predložiti jesenski skupščini zopet predlogo o preosnovi ustave ter baje ne odneha, dokler ne doseže zaželjenega smotra. Za Srbijo bi bilo res koristno, ko bi se dognalo konečno urejenje prave ustave, za katero se poteguje že od l. 1835. naprej.

Črnagora. — Odbor, ki pripravlja slavnost v proslavo dvestoletnice vladanja sedanje vladarske hiše, je razposlal poziv k slavnosti na Črnogorce, Srbe in druge Slovane sploh, da se tako mejsebojno dogovorijo o prihodnosti. Svoj obisk je obljubilo že več slovanskih politikov, društev in zasebnikov ter zastopnikov raznih držav. V zadnjem času pišejo tudi, da počasti slavnost sam ruski car, ki se odpelje na Črnogoro preko Trsta. Tako se menda le piše! — Popolnoma resno se razpravlja po časopisih o poroki italijanskega kraljeviča s kneginjo Jeleno, v katero se je baje res strastno zaljubil. Ruski car da se posebno zanima za to poroko. Te dni je odpotoval na Cetinje posebni carjev odposlanec, kateremu pripisujejo veliko važnost. — Piše se tudi, da se zaroči tudi srbski kralj z drugo hčerko kneza Nikolaja, z Ano. Ako bi se uresničili ti projektivni poroki, kolike politične važnosti bi to bilo!

Bolgarija. — Iz Sredca poročajo, da se je izvršil atentat na Stambulovi gomili. Zločinci so postavili okrog gomile štiri bombe; ena se je uvela in razpraskala ter poškodovala grob. Vsaj mrtve bi morali pustiti pri miru! — V Bolgariji se sprijaznjujejo z mislijo, da se ne sme spustiti Bolgarija v carinsko vojno z Avstro-Ogersko. — Ruski časopisi očitajo knezu Ferdinandu omahljivost v vprašanju povratka bolgarskih častnikov iz Rusije. Pišejo, da dočim je obljubil knez v Moskvi, urediti čim prej to reč, minister Stoilov misli, da more ostati tudi nerešena. Knez mora oprostiti v Rusijo pribeglim Bolgarjem,

kakor je opustila Rusija Bolgariji. — Pišejo, da uvedejo ruščino kot obvezni predmet v vse bolgarske šole. — Knez Ferdinand, ki je bil na potovanju, se je povrnil v Sredec. — Uradni časopis bolgarske vlade „Mir“ se odločno protivi zahtevi Rusije, da se povrnejo v Bolgarijo oni častniki, ki so sodelovali pri zaroti proti pok. knezu Battenbergu. Nasproti temu pisanju zahteva javno mnenje v Rusiji in Bolgariji, naj se ti častniki pokličejo v bolgarsko vojsko z istimi častni, koje so dosegli v Rusiji. Reč se vleče že dlje časa, a ne vé se, kdaj in kako konča.

Rusija. — Ruski uradni list je razglasil dva carjeva ukaza upravnemu svetovalstvu, ki se odnašata na hodinsko nesrečo. Prvi ukaz se dostaja same nesreče in se obdolžujejo radi nje moskovske oblastnije, ki se niso pobrigale zadostno za red in varnost. Viši redarstveni ravnatelj je odpuščen radi tega iz službe. V drugem ukazu nalaže državni uradnikom, naj delujejo vedno v soglasju ter opuste mejsebojno tekmovanje, kar pomeni, da so uradniki preveč svojeglavi. — je izdal ukaz, s katerim se razširja oblast senata vojvodine Finski. S tem ukazom so povrnjene Finske vse one pravice, katere so bile odvzete l. 1892. Ukaz je naredil najbolj utis med prebivalci in je dokaz, da car spoštuje vse dosedanje državno-pravne ustanove, posebno pa avtonomijo Finske. — Uradno se potrjuje, da obišče car mesto Vichy v Franciji. Nekateri ruski častniki so že prišli v Vichy, da priredijo posebna stanovanja za spremstvo. — V Vladivostoku bodo izdajali časopis v ruskem in kinezkem jeziku.

Raznoterosti.

* **Modernega Dijogena** je našla prošli mesec pariška policija. V predvečer narodne slavnosti francoske je preiskala vsa tista kota, kjer se stikajo potepuhi in druge časih jako dvomljive osebe. Pod mostom Austerlitz je našla družbo 32 oseb, moških in žensk, mej temi tudi uprav klasičnega človeka, nekega Rafaela Benoita. Ko so redarji čudno družbo pripeljali pred policijskega komisarja, oglasil se je Benoit in rekel: „Jaz sem svoboden in neodvisen mož. Moj oče mi je zapustil letnega dohodka 6000 frankov. V zaprtih prostorih mi ni obstanka. Zdi se mi, da bi se zadušil, ko bi spal v kaki sobi. Zategadelj spim na prostem. Takó živim že deset let in to življenje mi ugaja čedalje bolj. Jaz ne storim nikomur nič začlega; pač pa sem že podpiral marsikakega siromaka. Vsak mesec mi izplača kolaj notar mesečni obrok mojega dohodka. Na kolodvoru imam kovčeg, v katerem hranim svojo obleko. Umivam in preoblačim se v javnih straniščih. Čez dan se sprehajam ali grem v narodno knjižnico, kjer zasledujem, kako se književnost razvija. Zvečer grem v gledališče ali v koncert, potem pa spat. Najraje ležem pod kak most, da sem na suhem. Ako me policija ne pusti v miru, se izselim v kako drugo državo“. Komisar je seveda moža koj izpuštil.

* **24 ur v kitovem želodcu.** Angleška ladja „Star of the East“ se je odpeljala k Falklandskemu otokom na kitolov. Ko se je prikazal prvi kit, stopila sta dva kitolovca v čolnič in se približala morskemu velikanu. Zabolbla sta mu svoji harpuni v telo in ga ranila na smrt, a predno sta se mogla umakniti, udaril je kit z repom po ladji s tako silo, da sta oba kitolovca odletela daleč od nje. Mornarji so jednega kitolovca hitro rešili, drugega pa ni bilo najti. Spravili so kita na ladjo in ga začeli drugi dan mesariti. Ko so prerezali želodec, našli so v njem kitolovca, o katerem so mislili, da je utonil. Kitolovec je bil sicer brez zavesti, a še živ. Treba je bilo mnogo truda, da je mož zopet oživel, a spomin se mu je vrnil se le po treh tednih. Povedal je, da ga je kit pogoltnil. Hkrati je bil v široki vreči, v kateri je vladala grozovita vročina. Zdelo se mu je, da se pri živem telesu kuha. Strah, vročina in nedostajanje dobrega zraku so ga omamili. Ko je ta novobodni Jonas prišel v

London, moral je v bolnišnico, kjer je počasi duševno in telesno popolnoma ozdravel, samo koža njegova je vsled vročine v kilovem železcu in po vplivu nahajajoče se tekočine postala taka, kakor da je ustrojena.

* Francosko novinstvo. V Parizu izhaja po zadnjem štetju 2500 novin. Od teh je 170 politiskih, 104 ilustrovanih, 108 modnih, 190 medicinskih, 200 in nekoliko finančnih, a 60 sportnih. Med temi listi ima sam magnetizem za-se 12 listov, a 8 se jih bavi poštnimi markami. Najstarejši francoski časopis, utemeljen za dobe Ludovika XIII., „Gazette de France“, doživel je 267 let. Toda ta list se mora umakniti pred listom „Petites Affiches“ (mali oglasnik), ki živi že 284 let. Po starosti prihaja potem „Moniteur universel“, ali kakor se je zval za časa revolucije: „Journal officiel“, gazette nazionale, fondée en 1789, torej je do danes 107 let star. Istotako 107 let je star tudi „Journal de Débats“, list „Constitutionnel“ 81 let, „L'Univers“ 75. Potem se vrste po starosti: „Charivari“ 64, „Pesse“ 62, „Sicle“ 61, „La Patrie“ 56, „Le Pays“ 52, „Figaro“ 48, „Le Nord“ 42, „Radical“, „Evenement“, „Soleil“ po 25, „Voltair“ 17, „Paix“ 17, „Intransigent“ 16, „Gil Blais“ 15 itd.

* Resen opomin turistom. Na potu v goro ali z gore se zdržuj močne alkoholne pijače. Najbolje si gasiš žejo z mrzlo kavo ali z mrzlim čajem. Jako krepilna je čokolada. Požirek pristne, hladne žganice, na to pa vode, če tudi prav mrzle, si privošči le tedaj, kadar ti je slabo. V ta namen izvrstno služi pristen konjak, brinjevec ali slivovec; tudi borovničev in vino vermut jako krepita. Same vode ne pij. Kadar si že dospel v koč, tudi ne uživaj preveč alkoholne pijače. Prišedši nazaj v dolino pa se le krepčaj, kolikor ti diši.

* Pravda radi Heinejevih spisov. Pred nekaj leti je umrl na Dunaju premožen samec, kateri je v svoji oporoki raznim dobrodelnim napravam volil večje svote, mej drugim tudi siromakom svojega okraja 10.000 gld., svojemu netjaku pa ni drugega zapustil, nego Heinejeve zbrane spise. Stari samec je bil velik častilec Heineja, njegov netjak pa je sovražil židovskega pesnika z vso silo svojega germanskega srca. Netjak je hotel dedščino najprej sežgati, pa se je dal preprositi in je Heinejeve spise daroval tisti ženi, pri kateri je stanoval. Kmalu potem si je ta žena najela lepo stanovanje in je svojim znancem pripovedovala, da je v darovanih jej spisih našla nekaj tisočakov. Naposled je za to izvedel tudi germanski sovražnik Heineja, kateri jej je daroval spise židovskega pesnika in je ženo tožil, naj mu vrne tisočake. Žena pa je rekla, da jej je nje tožitelj s spisi vred daroval tudi tisočake. Še predno je pravda iztekla, je žena umrla; zapustila je le malo darovane jej dedščine, in za to teče pravda dalje.

* Prijazen mož je ravnatelj beligrajskega tramvaja. Dal je mej vožnjo vreči z voza nekega moža, kateri mu ni bil všeč. Mož je bil nevarno poškodovan. Srbska policija si je mislila, da je tako počenjanje vendar nekoliko preveč samovoljno in je ravnatelja zaprla ter ga izročila sodišču, kjer se mu bo zagovarjati radi poskušene umora.

* Čudna bolezen. V Novem Yorku živeča Malvina Merford ima bolezen, katero so kirurgi in psihijatri že opetoveno opazovali, da namreč požira igle in si jih vbada v meso. Ta novojški slučaj je posebno zanimiv zategadelj, ker je Malvina Marford morala prestati že nad sto operacij, da so se igle spravile na dan. Vsega skupaj se je že izvleklo nad 800 igel. Dekle taji, da bi si bila kdaj vbodla kako iglo in zdravniki sodijo, da si v blaznosti vbada igle. Dekle je povsem normalno in nič ne kaže, da se časih meša.

* Mož svoje sestre. Te dni se je v Abanj-Szantu na Ogorskem ustrelil neki Jozef Weber, kateri se je bil šele pred kratkim povrnil iz Amerike v svoj rojni kraj. Weber je bil pred leti odšel v Ameriko in se je nedavno od tega v Novem Yorku poročil z mlado rojakinjo. Prišedši domov je dognal, da je njegova žena zajedno njegov

prava sestra. To ga je toli žalostilo, da se je ustrelil.

* V čolnu čez Atlantsko morje. Dva norveška mornarja Harbo in Samuelson sta izvršila, česar bi se nihče ne mislil, preveljala sta v malem čolnu Atlantsko morje. Čoln je zapustil Novi York dne 6. junija in došel v Havre dne 7. avgusta. Harbo in Samuelson sta torej 62 dnij veslala čez morje. Njiju čoln ni imel ne jader ne krmila, in morala sta ves čast veslati. Od 8. do 10. julija je vladal na morju strašen vihar. Čoln se je prevrnil in Harbo in Samuelson sta se morala štiri ure držati za čoln, da ju valovi niso odnesli v stran. Z veliko težavo sta čoln zopet obrnila in nadaljevala pot. Ker sta v viharju izgubila vodo in živež, je bila prava sreča, da sta srečala več ladij, kjer sta zopet dobila, kar sta potrebovala. Kar svet stoji ni še nihče naredil takega „rekorda“.

* Žejen obešenec. V Bardu blizu Tunisa je bil te dni obešen morilec Mahomed Benzerti. Ko so ga biriči sneli z vešal, da ga pokopljejo, so zapazili, da Benzerti se živi. Obešenec je kmalu na to odprl oči in rekel: Predno me pokopljete — dajte mi piti. Ljudje so zbežali na vse strani, a prišli so redarji, ki so oživelega obešenca odgnali v zapor. Oblastvo je zdaj v stiski, bi li Benzertija zopet obesilo ali mu prizaneslo.

* V jedni noči osivela. — V Barceloni je nedavno neka lepa, mlada ženska zadavila svojega soproga, da bi se mogla poročiti s svojim ljubljencem. Porotniki v Barceloni so jo sicer proglasili nekrivo, toda višo sodišče razveljavilo je to razsodbo in odredilo novo razpravo pred sodiščem v Martari. Tam so jo porotniki spoznali krivo in sodišče jo je obsodilo na smrt. Obsodba se je izvršila dne 23. min. m. Žena se je tako bala smrti, da so ji zadnjo noč popolnoma osiveli nje črni lasje!

* Zmes, ki nadomestuje zlato. Pariški strokovni list „Journal de l'Horlogere“ poroča, da je nek kemik iznašal kovinsko zmes, ki more popolnoma nadomestiti zlato, a je poleg tega zelo po ceni. Ta zmes sestoji: iz 90 delov bakra in 6 delov antimona. Antimon je primešati raztopljenemu bakru. Ko sti ti dve kovini dobro zmešani, priliti je nekoliko magnezije in apnena ogljenika, da se zmes zgosti. Tako se dobi zmes, ki ima vse fizične lastnosti zlata: barvo, vedno svetlost, elastičnost itd. Ta zmes ne stane več nego 2.75 frankov kilogram!

Narodno gospodarstvo.

(Urejuje M. Ivančič.)

Razgled po svetu. — Žetev žitnih pridelkov je letos po Evropi manjša od preteklega leta za pet in pol milijonov hektolitrov. — Najslabeja je na Španskem, najbolja na Angleškem. — Po Ogorskem je vsled neugodnih vremenskih razmer ponudba šibka, zategadelj se cene boljšajo žitnim pridelkom.

Vinarstvo: Kakor do sedaj kaže, bo trgatve povoljna v naši državi. Na Ogorskem je uspevala trta doslej izjemno ugodno. — Med tem, ko je bilo vinskih pridelkov v minolemu letu na Avstrijskem 3.587.771 hl., na Ogorskem pa 2.260.000, pričakuje se letos pri nas nad štiri milijone na Ogorskem celo do šest milijonov hektolitrov vina. — Ker se uvoz laških vin bolj in bolj krči, upamo, da bo tudi cena naših vin ugodnejša. — Jako ugodno vinsko leto pričakuje tudi Francija. — Na Tirolskem je vsled preobilnega deževja le malo upanja do dobre trgatve. —

Je-li trsno listje, škropljeno z modro galico, živini škodljivo? — Ako ravno „Kmetovalec“ v 12. št. piše, da se sme tako listje brez nevarnosti pokrmili, mi tega nikakor ne moremo priznavati. — Res je, da se po mnogih kmetijah tako listje krmi, ali omeniti je tudi, da ono le tedaj ne škoduje, ako ga pokladamo živini suho in z drugimi pičami dobro pomešano. Ako ga krmimo v veliki množini, provzročuje nevarne žledčne

vnetice. — Po preobilnem krmenju takega listja so se že opazovale tako hude ostrupenelosti, da so živali kar poginile. — Nujno se torej priporoča pokladati tako krmo le po malem in previdno, vsekako pa je neugodnega upliva na prebavila. —

Krmenje krav s krompirjem. — Sirov razrezan krompir, dobro z rezanico pomešan, je približno tako redilen, kakor kuhan ali parjen. Po večjih množinah zgubi mleko več ali manj tolsčobe, je neprijetnega ukusa, kakor tudi iz njega izpinjeno maslo. — Pokrmi se lahko krompirja, če je zdrav, do 15 kg. vsaki kravi, to pa samo, če je dobro z drugimi suhimi krmami*) pomešan; pri taki krmi so se celo opazovali največji mlečni pridelki, vendar je mleko le šibko, in večkrat oslabé tudi živali. Takih posledkov pri krmenju suhega krompirja ni; kuhan krompir debeli in ima prednost, da se lahko v večji množini poklada, ne da bi se skvarilo mleko ali maslo. — Vendar je treba tudi tega pomešati z dobro rezanico.

Ako se krmi sirov krompir, treba ga je prati, ker bi nesnaga škodovala živalim. — Kuha ali pari (kar je se boljše, ker ne izgubi redilnih snovi), naj se krompir pa vselej, ako je oster, gnil, pokvarjen, zmurzel; voda naj se odlije. —

Košnja detelje ali meteljke. — Prevelike važnosti je, da se krmske rastline o pravem času pokosé. Zategadelj je treba kmeta na to resno opozarjati, ker on še veliko greši v tem oziru, kakor sem se sam prepričal.

Kolikor bujnejše se detelja razvija, tem bolj treba je paziti, da je ne pokosimo prepozno. Menda pa, da kmeta to veseli, če vidi svoje polje v lepem bujnem cvetu, ker se ne more odločiti, da bi jo pokosil.

Najzlahtnejša in največje vrednosti je detelja (to naj si vsak kmet zapiše v srce) v istem času, ko se po polju pokažejo prvi cveti. Ako pa čakamo, da se rastlina popolnoma razevede, se redilne snovi iz stebel in listov bolj pomikajo v cvet; poprej sočnate bilke postanejo lesnate, celo trde. — Detelja naj se torej kosi, ko so stebela in listi popolno sočnati, ko je rastlina še bogato listnata. Rastlina v polnem cvetu nima niti polovice vrednosti nego mlajša bogato listnata detelja. Pa tudi živina kar hrepni po taki okusni krmi, ker ji odevla lesnata detelja le polni želodec, kar pa s slamo tudi dosežemo. —

Reja prešičev. — Prisiljen sem tudi tukaj našega kmeta očitno pokarati. — Jako hvaležna in koristna žival je prešič, ker nam vse ostanke in odpadke, katere drugim živalim še pokladati ne moremo, spremeni v dragocene pridelke, t. j. v meso, slanino in tolsčo. Pri vsem tem je žival skromna, z vsem zadovoljna, in nehvaležni kmet jo zapira v hlev, luknji podoban, kjer bivajo podgane. — Ker si prešič vsled svoje tolsčobe rad poišče vlažen, hladni prostor, in radi tega tudi po hladni zemlji raje, meni kmet, da je ta žival nesnažna, in redkokedaj ji nekoliko postelje. Krmo, ki je navadno pregorka ali premrzla, vlivajo v nesnažno, celo gnilo korito, pri tem pa že mislijo na sočnata stegna in okusno slanino. —

Kmetovalec! — ne pozabi, da ravno prešič zahteva dobro rejo, čisto stanjšče, vrejeno krmenje, in ves tvoj trud ti bo on povračal se v obilnejši meri nego marsikatera druga domača žival.

Krvava uš. — Da se iznebimo tega nemarnega sovražnika naših jablan, ukrenimo taka pota:

Tega mrčesa opazimo po belih raztrošenih naseliščih na drevesih, katere se okrvave, če jih zmanemo; — zaradi tega se temu mrčesu pravi „krvava uš“. — Da bi se ta mrčes ne širil, dobro je, krog drevesa skopati plitvo jamo in jo posuti z neugašenim apnom. Ravno tako naj se posuje po bolehnem drevesu apno, in sosebno za-

*) Suhe krme so one, ki imajo le malo več vode v sebi n. pr. seno, slama i. dr.; med tem, ko imajo sočnejše krme (krompir, repa, vsa zelenja itd.) še preobilno odstotkov vode, vsled tega je njih specifična teža veliko večja.

Dr. Aleksij Rojic

je odpotoval iz Gorice do 15. septembra t. l. 150-1

Ozira vreden zaslužek

posebne vrste in dolgotrajnosti ponudi se v vsaki fari razumljivim, krepostnim in spoštovanim osebam.

Pismena vprašanja pod „9132“, Gradec, poste restante. 31, 25-25

Za mlekarje in gospodarje!

Tvrda G. Ferd. Resberg v Gorici je spravila v trgovino novo vrst moke za rejenje živine, katero uporabljajo že v planinskih deželah vsi živinorejci in mlekarji. Ta S. 123 8-6

moka za pitanje

je pripoznana po c. kr. kmetijskem poskušališču v Gorici kot izborno sredstvo za rejenje in jo priporoča odjemnikom radi svoje redilne lastnosti za boljšo kakovost kravjega mleka.

Moka za pitanje se dobiva v zaznamovanih in s svincem zapečatenih žakljah od 50 kg. po 3 gld. pri tvrdki

J. Kaučič v Gorici

na Kornju ter pri tvrdki **G. Ferd. Resberg** v Gorici v stari cukrarni v kapucinski ulici. P. 53 7-2

Kathreiner
KNHIPPОВА SLADNA KAVA
je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.
Dobi se povsod, pol kile
za 25 kr.
Svarilo! Zaradi ničvrednih
ponarejenih izdelkov je
treba paziti na izvirno za-
voje z imenom
Kathreiner

S. 103 10-7 **IZDELOVANJE** P. 45 12-3
strojev in priprav vseh vrst
Ivan Schindler, Dunaj-Himberg.
Priprave in stroji za poljedelstvo,
vinarstvo, kavarnarje, gostilničarje,
mesarje, sladčičarje, barvarje, sed-
larje, tapecirarje itd., kakor tudi za
domače gospodarstvo — vse po naj-
nižjih tovarniških cenah.
Ceniki v slovenskem jeziku in z nad
300 podobami gratis in franko. Oba-
čati se je naravnost na
Johann Schindler, Wien-Himberg.

Veliki prazni sodovi

iz Srbije,

iz hrastovega lesa z želez-
nimi obroči, od 20-70 hektov,
6-7 cm. debelosti v glavi,
popolnoma zdravi, so na prodaj.

— Natančneje poizvedbe daje
upravništvo ali v hiši via

Dreossi štv. 2.

121 6-6 S. 50 4-2 P

Radi dobička na sadju in vinu!

STISKALNICE za sadni mošt za vino iz grozdja

z vedno delujočim dvojnatinim pritiskalom in ravnalom tlačilne moči „Hercules“ z jamstvom največje vsposobljenosti za delo do 20% večja nego pri drugih stiskalnicah.

Mlini za sadje in grozdje

Robkači za grozdje. — Popolne moštarnice stoječe in vozne.

Stiskalnice za sok, mlini za pripravljanje malinovca in drugih sadnih sokov.

Sušilnice za sadje in zelenjad, stroji za olupljanje in rezanje sadja.

Najnovejše samodelujoče patentovane trine in cvetlične škropilnice „Syphonia“

Izdelujejo in razpošiljajo pod jamstvom

kot posebnost najnoveje, najizvrstnejše, najtrajnejše, pripoznano najboljše sestave

PH. MAYFARTH & Co.

c. kr. jedino priv.

TOVARNA KMETIJSKIH STROJEV, LIVARNA IN FUŽINA NA PAR.

Dunaj, II. Taborstrasse 76.

50 10-2 Odlikovan z 390 zlatimi, srebrnimi in bronastimi svetinjami.

Obsežni popisi in mnogobrojne priznalnice zastoj. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

Slovanski obrtniki in trgovci.

Franjo Jakil

Tovarnar kože v Rupci

zaloga v Gorici Raštel 9.

Lončar Alojz Černe

v Kobaridu izdeluje vsakovrstne lončene peči in modovnice za ognjišča po najnovejših vzorcih. Cene so nizke in dobro blago. Prevzame tudi stavbinske okrase po doposlanih načrtih.

ANTON OBIDIČ

čevljar v Semeniški ulici št. 4 se priporoča Slovincem v Gorici in v okolici za blagohotna naročila.

Gostilničar Ivan Lisjak

pri „Rajhu“ št. 5. na Kornju, priporoča svojo gostilno: vino belo vipavsko in brisko, teran kraški, pivo steinfeldsko, kuhinja dobra, sobe izvrstne za prenočišče, prostorni hlevi za živino. Cene primerne.

Trgovec z vinom Anton Čoš,

v Nunski ulici, v Gorici (gostilna pri „belem zajcu“) priporoča bogato zalogo vsakovrstnega belega in črnega vina v sodčkih od 56 l. naprej, katerega ima v svoji zalogi v glediščni ulici, 20. Cene zmerne, poštena postrežba.

Fotograf A. Jerkič

na Travniku

priporoča svoj fotografski zavod zavednim Slovincem na Goriškem.

IVAN DEKLEVA

veletržec z vinom,

ima v svojih zalogah vseh vrst domačih in istrskih vin. Cene zmerne.

Pek Karol Drašček

priporoča

pekarijo v Riva Corno 4 in podružno prodajalnico kruha v Semeniški ulici 2.

Svečar J. Kopač v Gorici

Solkanska ulica 9

priporoča pristne čebelno-voščene sveče kg po gld. 2.45. Za pristnost jamči s 1000 kron. Sveče slabših vrst po jako nizki ceni. Zaloga kadil za cerkve po gld. 1-20, 1 gld., ter 50 kr. kg. Razpošilja na vse kraje avstro-ogerske monarhije.

Trgovec z vinom Ant. Pečenko

Vrtna ulica št. 8.

priporoča v sodčkih od 56 litrov naprej pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih in istrskih vinogradov. — Cene zmerne, postrežba točna.

Za pristnost vina jamči.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici št. 23

priporoča svojo trgovino raznih jedilnih potrebščin. Postrežba točna.

Gostilničar Ivan Reja

priporoča svojo gostilno „pri golobu“ za vojašnico št. 7. Vino belo in črno prve vrste. Kuhinja dobra. Cene zmerne.

Usnjak Franc Bensa

v Ozki ulici 8

priporoča vsakovrstno usnje, podplate, kopita, orodje in druge potrebščine za čevljarje.

Anton Koren

Gosposka ulica 4

priporoča razno lončarsko, porcelansko in stekleno blago, reže in uklada šipe ter pripravlja okvirje.

Tovarna piva Fr. Waňek

na Goriščeku

priporoča svojo zalogo goriškega piva.

Andrej Čermelj

na Kornju

priporoča svojo zalogo raznovrstnega jedilnega blaga. — Postrežba vestna.

Klobučar Anton Fon

v Semeniški ulici

priporoča svojo bogato zalogo klobukov in kap ter gostilnico preskrbljeno z izbornim vinom.

Andrej Jakil

Tovarnar kože v Rupci

p. Miren.

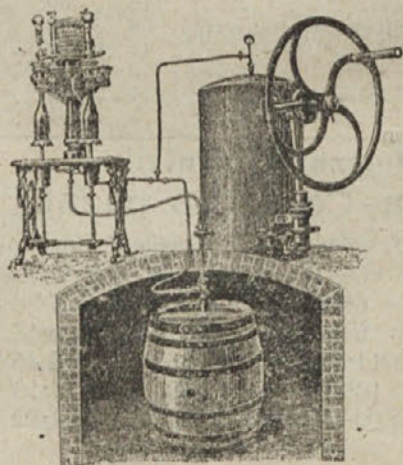
Prodajalnica na Kornju v Gorici.

Papirnica Antona Jeretiča

v Semeniški ulici in za veliko vojašnico priporoča vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško stroko, kakor peresa, svinčnike, papir, knjžice itd.

Saunig & Dekleva

glavna zaloga koles „Swift“ v ulici Fran Josipa št. 4. — Zaloga pušk, streljiva, živalnih strojev itd. v nunski ulici št. 16. — Popravilnica koles in izdelovalnica žičnih blazin v nunski ulici št. 14.

JOS. VINDYŠ

tovarna strojev in livarna

Praha - Smichov, Vinohradská ulica št. 94.

priporoča

patentne stočilne stroje

brez zamaševanja in s sočasnim zamašenjem steklenic.

ZRAČNE TLAČILKE

(lastna iznajdba)

povsem nove, izboljšane sestave, kotle s pumpo, čistila za steklenice, zamašilke in kaprovalke steklenic, tlačilke, parni ventili in zaklopnice vseh vrst iz rdečega zlitka, medenine ali železa od najmanjšega do največjega obsega.

Ceniki na zahtevo brezplačno.